

Niejte mij gahkeste

Nöörjen versjovne. The Girl Who Stutters lea jarkoestamme mænngan The Stuttering Foundation lea dâhkasjahteme (Jane Fraser, presidente).

Niejte mij gahkeste

Daate jarkoestimmie dehtie **The girl who stutters** ©Stuttering Foundation www.stutteringhelp.org

Orrestahteme 10.09.2021.

Daate soptsese maanide gaskedaltesisnie sjeahta. Eejhtegh/åeliealmetjh, lohkehtæjjah jïh logopeedh maehtieh soptsesem “Niejte mij gahkeste” lohkedh maanajgujmie ektine mah gahkestieh, jïh mejtie aaj dej åerpenigujmie.

Soptsesie niejten bijre man nomme Mia, mij gahkestimmie dïsse lea, jïh dan voestes biejjien bijre logopeede Glennen luvnie. Soptsesen minngiegietjien lissiebïevnesh mah daajroem vedtieh logopeedeles dåarjoehtimmien bijre.

Niejte mij gahkeste

Mia J.

Rebecca

D. Casey

W.

Tjaeliji ulmie

Manne sijhtem daate soptsese edtja
jeatjah maanah mah gahkestieh
viehkiehtidh. Gegkestem
buerebelaakan demtieh jih eah dan
oktegh domth mænngan daam
lohkeme.

-Mia J.

Mijjieh gegkiestibie soptsese nuhteligs
learoehkidie, fualhkan jih faagebarkijidie.
Mian soptsese jih lissiebievnesh edtjeh
bievnedh, sjollehtidh jih daajroem vedtedh
logopeedeles däärjoehtimmien bijre.
Tjöödtjesth maaje gosse
tjöödtjestimmievæhtam vuajnah jih ohtsedh
däärjoepaehperem minngiebielesne, jallh
lohkh iktemearan. Gegkiestibie datne
soptsesem Niejte mij gahkeste lyjhkh.

-Rebecca D. & Casey W.

Ikth lij njejte man nomme Mia. Dhte **IEHTSIEJI** daanhtsodh. Gellie joekehts daanhtsoeh meehti: hiphop, jazz, daajbaaletje daanhtsoe, ballette, steppe jih lyriske. Mah gaajhkh learohkh 5. daltesisnie DAN fuehpesne? Mia onderdi.

Gosse lij daanhtsoeminie, dle frïjje domti, goh
biejjielåbloe jallh goh bovtse. Jïh gosse
daanhtsoeji, dle voelpide råaki.

Iktesth utnin dan jijnje man bijre soptsestidh,
vuesiehtimmien gaavhtan dej eeremes
tv-programme jallh voeptide öörnedh.
Mia lyjhki voelph sov bijre utnedh. Dan feejjen
sjidti gosse åadtjoeji voelpide råakedh jñh
dejgujmie ektine daanhtsodh. “Daanhtsome
luste!” Mia ussjedi.

Mia tuhtji enn lustebe soptsestidh, jïh gosse
eadtjohke, dle GAAJH varki soptsesti. Gosse
dan varki soptsesti, dle gaajkhkh tjoejh
njaelmesne mastin.

Dan lij hamhke soptsestimmie, jñh lij geerve baakojde jiehtedh. Dan voelph meehtin soptsestidh dan varki sijhtin, men idtji Mia dam buektehth. “Raaktan goh vætnejah njoektjemem utnedh” Mia ussjedi.

Mia iktesth dan gieltegisnie halloweenen åvtelen. Daan jaepien lij treblierievtegeasse rovnedamme, jñh daelie lij riejries minnedh ‘ gaahtah jallh faerhkieh’ vaedtsedh. Idtji daejrieh daan jaepien halloweene edtji jeatjahlaakan sjidtedh.

Goh lin geajnoen mietie vaedtsieminie, dle Mia jeehti

”S-s-s-s-sijhth don gaatan vaedtsedh?»

“Mia” åabpebe baaåhperimmesne gaeljoeji, “datne gahkestih?”

“G-g-g-giærth mannem! Ajve heannede” Mia vaestiedi.

Ov-goh åabpebe Mian hamhke soptsestimmièvekiem åajaldi, men idtji Mia dam darjoeh gænnah. “Mij aadtjen heannadi?” jÿh “mij gahkestimmie?” onterdi

Gosse Mia b aras bpoe sj diti, dle dan hamhke
soptsestimmievuekie daamtaj b astede b oti. **Dihte
gahkesti.** Mia ussjedi: “Mah retnoe lajva?”.

Idtji darjoeh gænnah. Vierrebe sjidti. Idtji daejrieh maam edtji darjodh. Aajhpehts jñh oktegh domti. Akten biejjien tijdjtjebe dejnie soptsesti.

“Mia, datne naan aejkien tuhtjh geerve jiehtedh dam maam sijhth jiehtedh?”

Mia voejngem sigki jñh jeehti “Manne gahkestem. Ma-ma-ma-manne gahkestem. Domtoe goh gaajhkh jeatjebh seamma jñh manne jeatjahlaakan.”

“Gieries datne, eah leah gaajhkesch seamma gænnah,” jñh dle tjidtjebe Miam gaanedi.

“Men maam edtjem darjodh?”, Mia tjidtjebem gihthji.

“Maam edtjem da-da-darjodh?”

“Edtjebe logopeedine gaavnedidh. Dñhte amma daajra maam edtjebe darjodh.”

Mia ussjedi “mah sæjhta lijshedh?”

Mia lij dearkoes logopeedine gaavnedidh.
Dihthe lij don stoerre veelkes gætien ålkolen
tjåadtjoeminie dam guhkies praare traahpem
vuartesjeminie.

Dihthe deejri edtji ammes almetjinie soptsestidh
gahkestimmien bijre. Dihthe lij dearkoes.
Biejjielåbloeh tjæejjesne utni, men dle ussjedi
“datne tjoerh staalehke årrodh.”

Mia ovrehte göökte minudth vuertieji, men domti goh göökte tæjmoeh. Minngemosth jolle siegkies ålma olkese bööti. Dïhte krokngesji guktie Mia meehti dam tjelmine vuejnedh, jïh dle buarastehti.

“Hej, guktie dov nomme?” jeehti. Dan gïete sagki stuerebe Mian gïeteste.

Mia dïsse vuartasji jïh dle jeehti “Mia, M-M-Mia.”

Dellie ålma jeehti “Hej, mov nomme Glenn, manne aaj gahkestem. Dåeredh mannem, dle maehtien ånnetji soptsestidh”

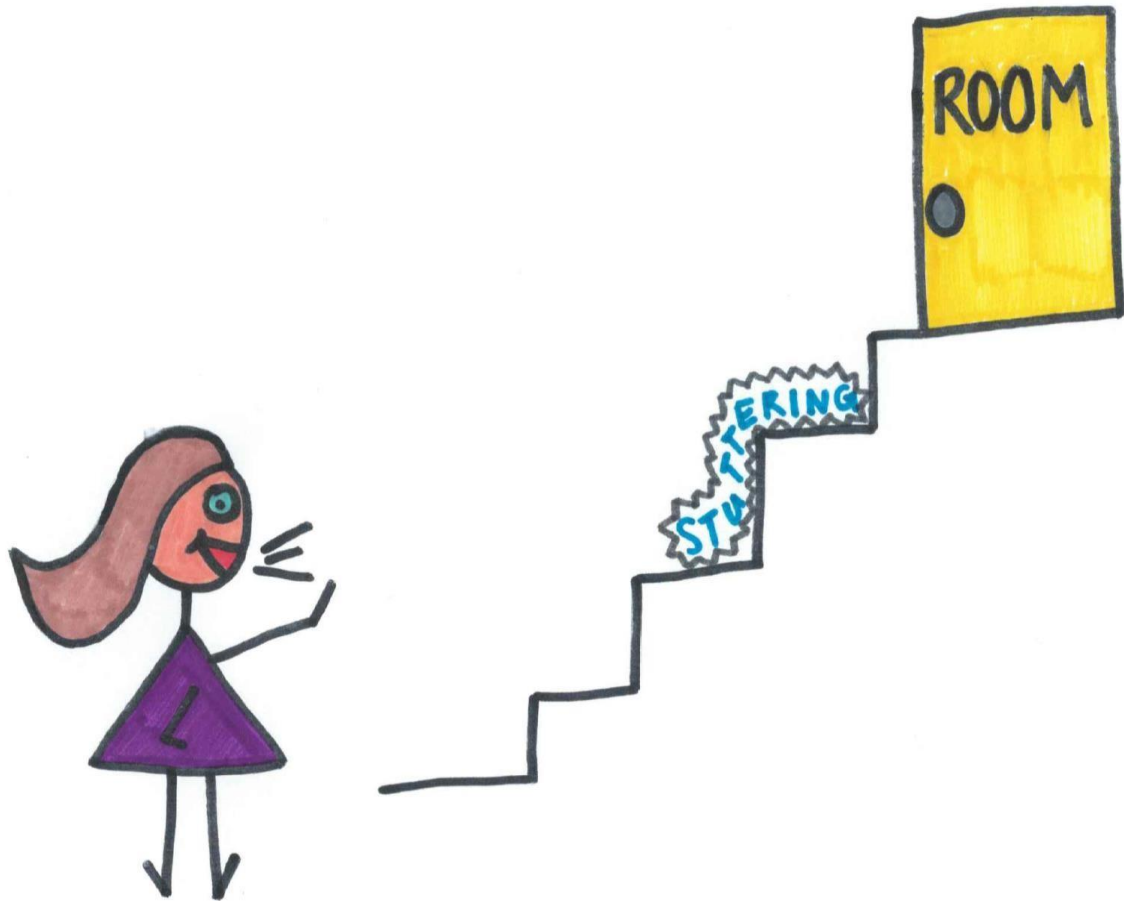

Idtji Mia provhkh dan dearkoes domtedh. Mannasinie stogkestalli? "Guktie daate gåarede?" ussjedi.

“Manne sijhtem, manne sijhtem datne edtj
soptsestidh guktie maahtam dov gahkestimmiem
vuarjasjidh” Glenn jeehti.

Mia ussjedi “iiiiije, dam im sijhth, dam im sijhth
gæannah!” Glenn vööjni daate lij geerve Miese; ij lij
riejries dan jijnjem jijtsistie vuesiehtidh.

Dellie jeehti “Mia, maahta vijhte aath neebnedh
guktie domtoe gahkestidh?”

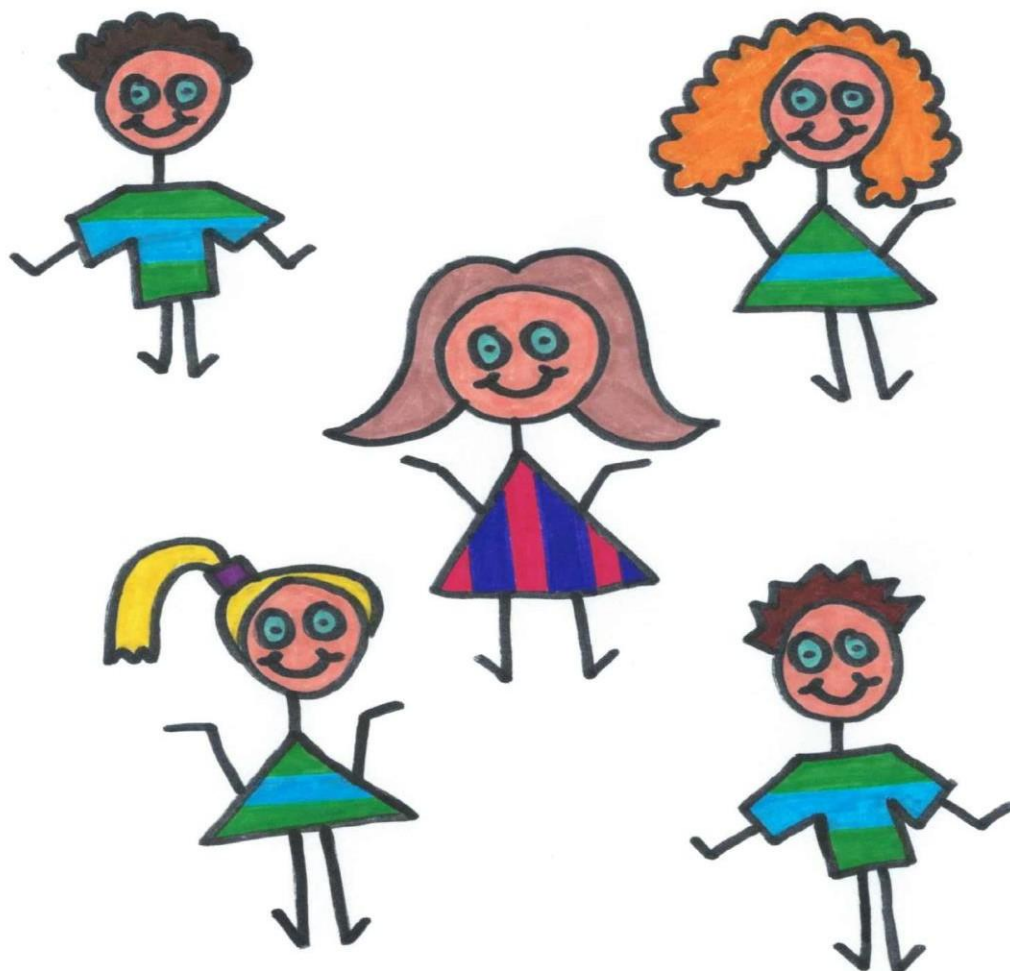
“NASKOES, REESMESOVVEM, HÅJNOEM!” jeehti. “Jih GEERVE jih OVROVNE!” Dan veaksehke domti juktie buektiehti soptsestidh bielemen gahkestidh. “Mejtie ij dan nåake logopeedese minnedh læjhkan?” ussjedi.

Glenn mojehti gosse vööjni Mia soelkeni.

”Gahkestimmie ajve onn-ohdje bielie manneste”
lissiehti. “Manne daanhtsohem, manne dorjehtæjja,
manne onneåabpa, manne niejte jih manne voelpe.

Manne maehtele, manne spaanske gielem maahtam
jih manne sietiesaath lyjhkem”

Faahketji tije nãhkeme, “daelie libie riebies” Glenn
jeehti. Tije dan varki vaaseme!

“Dagke ij dan nãake jeatjahlaakan årrodh?” Mia
ussjedi.

Tijje vaasa(TJÖÖDTJESTH) jñh Mia jaarhka Glennen luvnie minnedh dennie stoerre veelkes gåetesne. Daelie ij leah vielie dan iskeres sijjie. Eah leah logopeedetæjmoeh dan aelhie iktesth, men dihte leara jaåhkesjidh guktie soptseste, jñh dirregh pryövoe mah gahkestimmie aelhkebe darjoeh.

Dihte aaj leara maam maakta vaestiedidh jis guhte satnem neerrehte jallh gihtjie man åvteste soptseste guktie dorje.

Mian fuelhie, dan voelph jñh lohkehtæjjah Miam viehkiehtieh abpe maanaskuvlen tjirrh. Daelie Mia jñh Glenne berkieh guktie Mia maakta tråjjadidh orre almetjigujmie soptsestedh noereskuvlesne. Glenne Miam mujhtehte ij leah gahkestimmie mij muana gie lea, men gaajhke jeatjah.

Mia eelki buajhkedh satne sjiere, mejtie gahkesti jallh ij. Ij guhte seamma. Ij leah mavvas?! Guktie daanhtsohte, l hka, by pmede, st  kede, l  vle, f  rhkede j h soptsese ij leah seammalaakan goh guktie jeatjebh darjoeh. D hte gaajhkem jeatjahlaakan jeatjabistie dorje, j h dam datne aaj darjoeh.

Daate Mian soptsese.

“Mij dov soptsese?”

Akte 10-jaepien maana gahkestimmiem naemhtie buerkeste:
“Gahkestimmie seamma goh baakose dabranidh j  h ij destie loevenidh”-Mia

Tjaalege fuelhkielñhtsegidie:

Naan aejkien maahta geerve årrodh gahkestimmien bijre soptsestidh, men vihkele ræhpas dan bijre årrodh. Almetjh mah gahkestieh maehetie unnebe oktegh damtedh jih maehetie gahkestimmien bijre skaamoen namhtah soptsestidh jis fuelhkie ræhpas gahkestimmien bijre. Jis gahkestimmien bijre fuelhkine soptseste, dle maahta aelhkebe sjidtedh jeatjebigujmie soptsestidh. Ræhpasvoete gahkestimmien bijre aaj nuepieh vadta raeriej jih vierhtiej mietie ohtsedh mah gaavnoes almetjidie mah gahkestieh jih dej fuelhkide. Vierhtine joekehts bëevnesh, vuesiehtimmien gaavhtan guktie logopeedh gahkestimmie berkieh, guktie maahta govlehtaledh jeatjah almetjigujmie mah gahkestieh (NIFS), jih guktie maahta bëevnesh gahkestimmien bijre gaskeviermesne gaavnedh. (www.stamming.no, <https://www.statped.no/taleflytvansker-stamming-og-lopsk-tale/> og <https://www.stamming.no/www.stutteringhelp.org>, www.westutter.org).

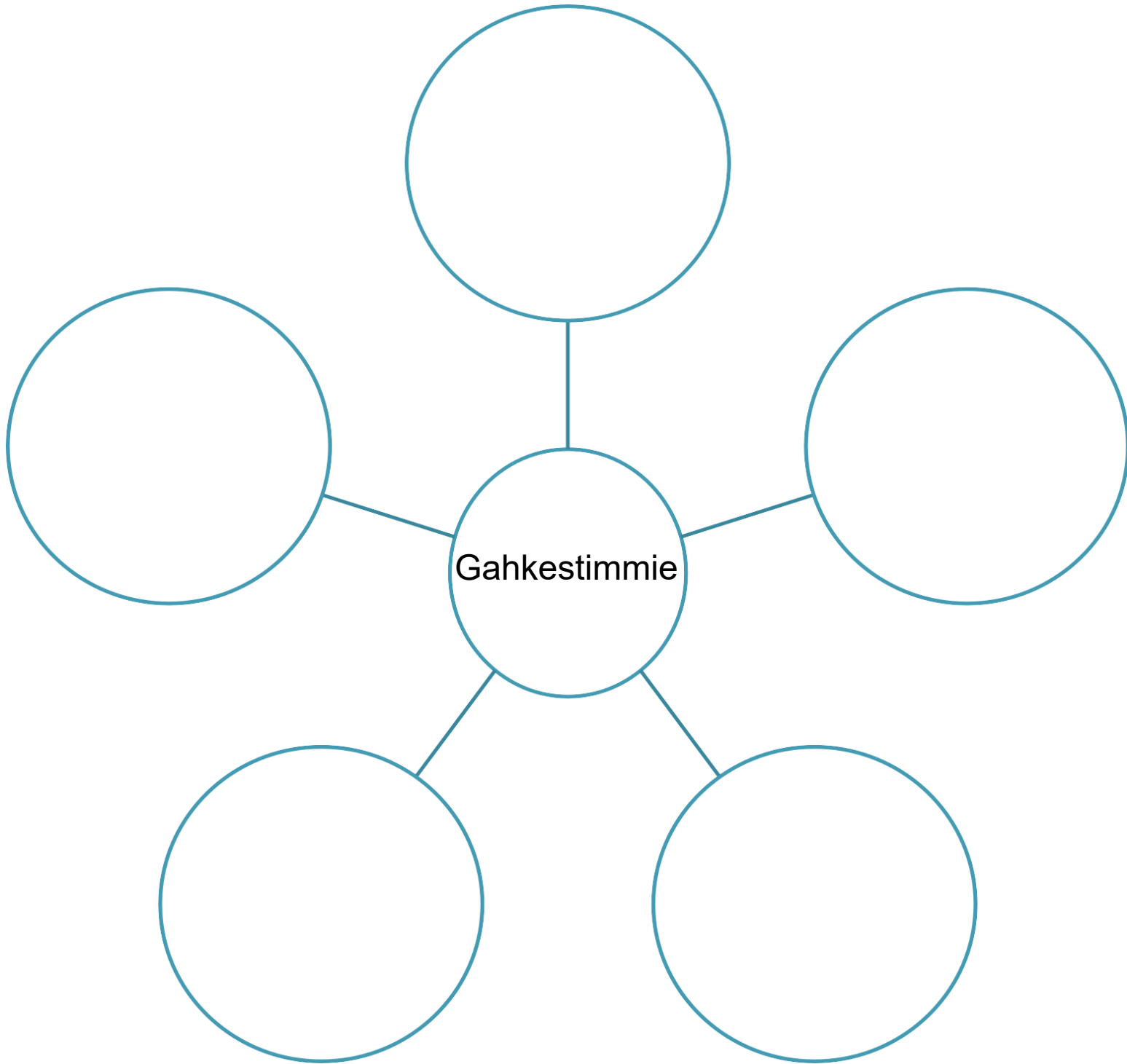
Maam fuelhkie maahta darjodh gosse gahkestimmien bijre soptsestidh?

- ◆ Giemhpe jih vâårege gahtanimmiem utnedh.
Vuesiehtimmie: *“Naan aejkien vuajnam geerve dutnjien baakojde jiehtedh. Manne sijhtem maaje daejredh guktie domtoe gosse heannede, jih datne edtjh daejredh maahatah mannine dan bijre soptsestidh.”*
- ◆ Vierhtieh gaavnedh mesnie almetje/learohke maahta jñjtjemse damtijidh.
Vuesiehtimmie: *Lohkh gærjam jeatjah maanan bijre man aaj naan tsagkesh, jih nuhtjh soptsesem vâaroeminie soptsestalle masse maanine dan haestemen bijre gahkestimmie.*
- ◆ Goerehth mejtie NIFS gietskene gâåvnese (dâarjoedâehkie almetjidie mah gahkestieh). Daate maahta jearsoes sijjie årrodh gusnie maahta jeatjebigujmie soptsestidh gahkestimmien bijre.

Raerieh logopeedese

- ◆ Gihtjh ræhpas gyhtjelassh juktie soptsestalle mem gahkestimmien bijre aelkedh. Vuesiehtimmien gaavhtan: *“Datne daajrah man åvtteste mov luvnie daan biejjien?”*
- ◆ Gihtjh maanam maam gahkestimmien bijre daajra, jih birrh maanam jñjtse definisjovnem destie buektedh. Darjome:
nuhtjh dam gâaroes åssjelekaarhtem mubpene sæjrosne jih birrh maanam vijhte aath jiehtedh mah buerkiestieh mij gahkestimmie disse.
- ◆ Barkh dej bieliejgujmie soptsestimmeste mah vihkielommes maanese.
Ovdamearka: *Jeara mánás makkár ávkki son áiggošii logopedadiimmuin. Háliida go máná oazžut kontrolla vavddadeami/gahkkama badjel? Háliida go máná leat eanet njuovžil eanas áiggi? Háliida go máná geavahit hállan-/hupmanreaidduid erenoamáš dilálašvuođain? Ulbmil lea ahte logopedadiimmut galget leat posiitiiva vásáhusat olbmuide geat vavddadit/gahkket, ja dat galggašii leat guovddázis diimmuin.*

Mij gahkestimmie dutnjien? Tjaelieh vjhte aath

Maam logopeedh darjoeh?

Dah almetjigujmie
gaavnedieh mah viehkiem
soptsestimmine sijhtieh

Dah raerieh vedtieh
gaskesadtemen bïjre

Gusnie berkieh?

- skuvlh jïh maanagïerth
- skïemtjegåetieh
- geerveööhpehtimmie
PPD (pedagogeles jïh
psykologeles dïenesje)

Dah dovne maanajujmie jïh
geerve almetjigujmie berkieh!

Daam logopeedine ektine
darjoeh:
- stååkedh jïh spïelh
- gærjah lohkh jïh guvvieh
vuartesjh
- soptsestallh

Man åvteste byörh viehkiem
logopeedeste åadtjodh?
- dah jeatjebh pryöjjadieh
- dah sijhtieh almetjh
viehkiehtidh mej gïele jïh/jallh
soptsestimmietsagkesh
- dan luvnie maahta domtesi
bïjre soptsestidh

Englaanten
gïelesneghtjesuvvieh
Speech Therpists jallh SLPs.

Mij logopeeden luvnie heannede?

Seapan logopeede sæjhta naan gyhtjelassh gihtjedh juktie datnine åahpenidh. Daamtaj sijhtieh daejredh guktie åtnah gahkestimmine, jïh mejnie sïjtht barkedh logopeedetæjmojne.

Logopeede sæjhta vuepsiejgumie barkedh mejtie bëejede, jïh dam maetede gellielaakan darjodh. Vuesiehtimmien gaavhtan gærjah lohkedh, guvvieh vuartasjidh, spïelh spealadidh, stååkedidh jallh ajve soptsestidh.

Mearan gïehtelidie logopeede daamtaj tjæeleste, tjoejebaantedimmiem dorje jallh filmede kamerinie/nedtepreejrine. Dam dorje juktie buerebelaakan mujhtedh man bëjre soptsestamme, jïh juktie sæjhta vuejnedh mij dov gahkestimmine heannede gosse joekehts dïrregh pryövede. Åejvieulmie lea datnem viehkïehtidh, jïh vuejnedh mejtie dam maam darjode viehkine dutnjien.

Joekehts soptsestimmiedïrregh

Myövrikes aalkoe

- Jiehtieh baakoem myövrikeslaakan jïh giesieh tjoejide. Byöroe govledh goh tjoejh tjåanghkan geasasuvvieh.
- “Daeaeaeaelieeee-myöyöyövrikes-aaaaaalkoeoem-haaaaaarjaaaanibie.”

Gahkestimmie jïjtje væljoste

- Jïjtje væljoste gahkestidh bieleden pradtjedh.
- “Dae dae daelie gahkestibie jï jï jïjtje væljoste”

Geehpes ektiedimmie

- Geehpes ektiedimmie soptsestimmie aelhebe dorje, ij daerpies seamma jïjnem pradtjedh. Ussjedh njoektjeme sijjide njaelmesne geehpes-laakan doehtede, jallh bangsemh vååregelaakan dahpesieh. Haarjenh guktie garre soptsestimmie dååjrh gosse geehpes soptsestimmie viertesth.
- “Daelie geehpes ektiedimmie haarjanibie!”

Laehpedh (pull-out)

- Gahkestimmie soejmetji laehpedh. Nuhtjh dïrregh goh myövrikes aalkoe jallh geehpes ektiedimmie juktie gahkestimmie aelhkieslaakan laehpedh.
- “Daelie haarjanibie lae (tjöödtjeth åvtelen baakoem vååregelaakan jehtah) laehpedh”

Tjöödtjethidh/galhkedh

- Baajh gahkestimmie heannadidh, aelkieh orresistie jïh jiehtieh baakoem vihth myövrikeslaakan
- “Daelie haa-haa-haa- (tjöödtjethibie) haaarjaaaaniibie galhkedh”

Neerrehtimmiem jïh irhkemem gïetedidh

Naan aejkien muvth jeatjebh neerrehtieh juktie eah guarkah man åvteste dah jeatjahlaakan. Maahta geerve åroddh gosse gie akt datnem aahpelde, jïh ij Leah dan aelkie daejredh maam edtja vaestiedidh. Daesnie naan raeriestimmieh mejtie maahtah nuhtjedh gosse neerresovvh dov gahkestimmien gaavhtan.

Buerkesth: maahta lijsedh buerkiestidh man åvteste jeatjahlaakan soptsesth, jïh ih maehtieh maam dejnie darjodh. Datne kaanne voestes almetje mij gahkeste maam råakeme. Jis datne gahkestimmien bijre soptsesth kaanne heerredh jeatjebh neerresovviah gahkestimmien gaavhtan båtijen biejjien?

Åroeh eerlege: Baajh almetjem daejredh datne håjnoeh gosse naaken dov soptsestimmievuekeste aahpelde. Gosse soptsesth guktie datne dam dååjrehth, dle almetje maahta guarkedh ij gahkestimmie mestie akt föörhkedidh.

Ryöjredidh: Logopeedine ektine maahtah jeatjah vuekieh gaavnedh guktie edtjh vaestiedidh gosse naaken neerrehte jallh gihthie man åvteste soptsesth guktie darjoeh.

Juekedh: Aellieh billh voelpine soptsestidh, eejhtegigujmie, lohkehtæjjine jallh logopeedine dåeriesmoeri bijre mejtie jeatjah maanajgumie åtnah. Maahta buerebe sjïdtedh jis jeatjebigumie dan bijre soptsesth.

Daejrieh: Saaht man bååktjehke dorje gosse datne neerresovvh, dle datne hijven guktie Leah. Gaajhkesh maam akt utnieh mij dejtie ånnetji jeatjahlaakan dorje.

Gæjhtoe:

Glenn Weybright jìh Dr. Jennifer Larsen

Dotnen viehkien åvteste daejnie soptsesinie. Sijhtebe aaj
Sarah Cabalkam gijhtedh dej tjaebpies guvviej åvteste.